

נאומו של אורי אבנרי שעורר סערה כללית באולם הכנסת ושהביא להצבעה אשותפת של סיעתנו וסיעת אגודת ישראל

למחרת היום העלתה סיעת אגודת ישראל הצעה לסדר-היום על הנושא: „מצב הסטטוס-קו בענייני דת במדינת-ישראל“.

ניצולו הזדמנות זו כדי להביא בפני הכנסת, על רקע המאורעות המסעירים, את גישתנו העקרונית למען הפרדת הדת מן המדינה. אחרי שח"כ שלמה לורנץ נימק את הצעתו בסיגנון מתון, ואחרי ששר-המשפטים השיב תשובה חסרת כל תוכן, קם אורי אבנרי והציע להעביר את הצעה לדיון בוועדה. הדבר גרם, כמובן, להפתעה כללית.

היה זה נאומו הראשון של אבנרי מאז הניתוח בטרוננו, שאננו עליו אלם של שבועיים, והוא נאלץ לדבר בקול נמוך. אולם אחרי הודקות הראשונות פרצה סערה של עקבות מספסל המערך והמפד"ל כאחד, וזו ליוותה את הנאום בלי הפסק מתחילתו ועד סופו.

שיתוף-הפעולה בין כל חלקי הקואליציה, שהיתה להם מטרה משותפת לשמור על היעדר-עליונות קנוניות ותחבולות, עמד מול ההצבעה המשותפת של סיעתנו וסיעת אגודת-ישראל, שהיה להן עניין משותף להביא לבירור אמיתי של הסוגיה ולהכרעה כנה. הדבר כונה מייד בפי כל „קואליציה בין העולם הזה והעולם הבא“.

המפלגות הדתיות, לפתור מה שי אני עומד לאמר עכשיו.

הגיוור אינו תופס

הגיוור הזה אינו תופס, כי לפי ההלכה היהודית — גר שיש לו מניע חיצוני להצטרף לדת היהודית — אין גיוור גיור.

נסיים אליעד: בשביל מה אתה בא לחרור ריבז בשביל מה זה דרוש? האם זה מוס"ף בריאות למדינת ישראל? — אני שואל אותך, חבר הכנסת אבנרי.

אורי אבנרי: שאלה לעניין, ואשיב לך לעניין.

זה בא כדי לבסס את דעתי הנחרצת, שי המדינה הזאת זקוקה להפרדת הדת מה מדינה, על דעת שני הצדדים, ואני רוצה לשכנע את החברים הדתיים שלטובת דת ישראל עליהם להסכים להפרדה זו.

משה נסיים: לא במסגרת של הצעה לסדר-היום!

היו"ר בן-ציון קשת: חבר הכנסת אבנרי, אבקשך לא לנסות לשכנע במסגרת זו, אלא להתייחס להצעתך.

נים — זה הכל! אין בזה שום צורך, אתה יכול לדבר גם מבלי לעשות זאת!

אורי אבנרי: כבוד היושב ראש, אני משתומם השתוממות עמוקה ביותר, שכבוד שר-המשפטים אוסר קדימה מן התלמוד מעל דוכן הכנסת. הוא, כאיש מלומד, ודאי שם על לכת שמה שקראתי עכשיו הוא מן התלמוד.

היו"ר בן-ציון קשת: חבר-הכנסת אורי אבנרי, כעת מדבר אני, אני הרשיתי להצעה זו, גם למציע הראשון, וגם לך, בצאת מגדר הזמן המוקצב. אני אבקש לא לצלל את זה ולסיים את הצעתך.

אורי אבנרי: עם כל הכבוד, כבוד היושב ראש, אני חושב שאני נמצא בתחום זמני. קריאות הביניים של חבר-הכנסת סור-קיש וחברים אחרים, הן מחוץ לזמן. אבל אני מסיים.

„לא רוצים לשמוע!“

הגיוור הזה, לא בא אחרי 91 יום, ימי אב-חנה, כפי שדורשת ההלכה.

גיוור אדם שאינו יכול ואינו

העולם הזה — והעולם הבא

מתכוון לחיות לפי מצוות ההלכה, בניגוד מפורש להלכה.

טובה סנהדראי: איננו מעוניינים לשמוע פה מפ"ך שיעור.

אורי אבנרי: גברת טובה סנהדראי, הרי זה משונה מאד שדווקא החברים הדתיים, או הפסבדודתיים, בבית הזה, מתנגדים לדיבורים על ענייני דת מעל דוכן הכנסת.

טובה סנהדראי: אבל לא מפ"ך.

מיכאל חזני: לא רוצים לשמוע שיי עור תורה מפ"ך.

אורי אבנרי: כל זמן שאמלא תפקידי כנבחר העם, מעל דוכן הכנסת, במסגרת תקנון הכנסת, אומר מה שאני רוצה לומר. וזכותכם לשמוע או לאטום את אזניכם.

מרדכי סורקיס: איזה מין דיבור הוא זה — לאטום את אזניכם?

היו"ר בן-ציון קשת: אני מבקש לא להפריע ולא להאריך את זמנו של הנואם.

מרדכי סורקיס: הוא מחרף את ה-מדינה.

היו"ר בן-ציון קשת: חבר-הכנסת סורקיס, האם אתה באמת עושה הכל מה שמותר? אני אבקשך לאפשר לחבר-הכנסת אבנרי לסיים.

אורי אבנרי: כשחבר-כנסת אחד אומר לחברו שהוא אינו מוכן לשמוע, אני עו-נה לו שלא ישמע.

טובה סנהדראי: בעניין זה — לא **אורי אבנרי:** בכל עניין.

שתי מרכבות — שני שבילים

לסיום, פרשה זו מוכיחה בעליל לאן מוליכים הדברים, כאשר כופים על רבנים לפסוק משהו, מפני שאדם רוצה להירשם במירשם החושבים.

עד אשר תמחקן את הפריט „לואים“, כפי שבית-המשפט העל-יון ביקש מכם, — וזה החטא ה-קדמון, שלא קיבלתם את הבקשה הזאת של בית-המשפט! — אתם מכריחים את החילוניים להכריח את הדתיים לעשות מעשים בני-גוד להלכה.

אתמול הביא חבר-הכנסת גרוס (מאג"ר) דוגמה יפה מאוד מדברי חו"ן-אישי:

שתי מרכבות נפגשות בשביל צר — או זו או זו צריכה להיסוג.

כאשר יש מצב כזה, חברי-הכנסת נפת גורם, התשובה נעוצה כפת-רון אחד: לפלול שביל שני, כדי שהמרכבה הדתית תנוע על ה-שביל הדתי, והמרכבה של ה-מדינה בדרך המדינה.

כך נפרד בין שתי המרכבות, ויפצל כל אחד משני המחנות לפי מצפוננו והבני-תו, מתוך הבנה ביניהם.

אני חוזר ומציע לכנסת להעביר לוועדה את הצעה לסדר-היום בנושא: „מצב ה-סטטוס-קו בענייני דת במדינת ישראל“.

אורי אבנרי: זה בדיוק מה שאני עושה.

ובכן, גיוור שאיננו מטעמים פנימיים, אלא מטעמים חיצוניים — איננו גיוור לפי ה-הלכה.

שנית: הגיוור, גברת זיידמן, גיורה אסור לפי ההלכה, כאשר היא נשואה לכהן, וגיוור אסורה לכהן.

כל גיורת היא „זונה“

אקרא לכם קטע קצר מהאנציקלופדיה ה-תלמודית.

עזרי פיינרמן: מה הם הסדרים ל-שמירת נהלים במסגרת הצעה לסדר ה-יום?

הרב גורן

היו"ר בן-ציון קשת: אבקשך לגי-שם לסיים הצעתך.

אורי אבנרי: „בגדר הפסול של גיורת לכהונה נחלקו: יש סוברים שהאיסור הוא משום זונה, שאסורה לכהן, ואפילו פחותה מבת שלוש לדעת החכמים, שאינה ראויה לביאה, מכל מקום איכורה משום זונה...“

שר המשפטים י"ש שפירא: אדוני היושב ראש, האם באמת צריך אורח המדינה שיכניו אותו כך מעל במת הכנסת, ואפילו אם זו אשה שהתגיירה?

נסיים אליעד: אתה פשוט מחרחר מדי-

במיקרה האחרון אסרו הרבנים על יהודי דתי לרשום כיהודי מי שנתגייר בגיוור מטעם רב פרורמי. (לא גיוור פרורמי, כי אין גיוור פרורמי, יש גיוור מטעם רבנים פרורמיים.)

הרבנים, לדעתך, צדקו בהחלט. חובתם של הרבנים היא לפרש את ההלכה לפי מצפונם ואמונתם.

אם שר-הפנים הדתי לא יכול למלא את תפקידו מטעם המדינה בגלל אמונתו בהלכה הדתית — עליו להתפטר. אבל אין לשלול את זכות הרבנים לקבוע מה, לפי דעתם שלהם, ולפי מצפונם, אומרת ההלכה הדתית. ואיפה נפתח מכאן האסון?

האסון נפתח כאשר הרבנות מתמנה על-ידי המדינה, ופמכור יותיה נמכרות לה על-ידי המדינה. נה. כי אז אי-אפשר לסבול שאר תה רבנות תפסוק הלכה בניגוד לענייני המדינה.

וזהי דוגמה קלסית לכך שאי-הפרדת הדת מן המדינה גורמת לכפייה אנטי-דתית.

שכיבה על הכביש — למה?

הדוגמה השניה, שהיא לדעתי תמורה עוד יותר, היא עניין הגיוור של הגברת זיידמן.

אני, שאני עס-הארץ, בכל זאת ניסיתי ללמוד קצת סוגייה זו, ואני משוכנע לחלו-לין שגיוור זה אינו תופס לפי ההלכה ה-דתית.

(סערה כללית באולם)

מנחם יריד: רב חדש בישראל!

מרדכי סורקיס: אתה עושה את ה-כנסת לצחוק? אתה מבזה את הדת!

היו"ר בן-ציון קשת: חבר הכנסת סורקיס, נא לא להפריע!

מרדכי סורקיס: מה זה כאן — הצגה? הם מביים את הדת! „הרב“ אורי אבנרי ו„הרב“ שלום כהן!

היו"ר בן-ציון קשת: רשות-הדיבור נתונה לחבר-הכנסת אורי אבנרי.

אורי אבנרי: קודם כל, אני רוצה למחות על דברי חבר הכנסת סורקיס. מעולם לא עשיתי כהיי מעשה נגד הדת, ולא ביזיתי אותה. כל מעשי הם נגד הכפייה הדתית.

מרדכי סורקיס: שכבת על הכביש כדי שיתר לנסוע בשבת!

אורי אבנרי: שכבתי על הכביש משום מלחמה בכפייה הדתית, מעולם לא עלה על דעתי לבזות את אמונתם של אני שים דתיים, המאמינים בקדושת השבת.

אמרתי קודם שאני, כעס-הארץ, הגעתי למסקנה זו, כאשר התי-ייעצתי עם אנשים שאינם עמי-ארצות, ואני קורא תגר על הגי-אונים הדתיים היושבים כאן, מכל

אורי אבנרי: אדוני היושב-ראש, כני-סת נכבדה...

יוהנן בדר: מה יש לך ולסטטוס-קו? זה הסכם קואליציוני!

אורי אבנרי: אענה לך על כך.

מיה שהממשלה עושה נוגע לכל אדם ב-מדינת ישראל, ובשביל זה אנו יושבים כאן.

כבוד היושב-ראש, אדבר בקול שקט — לא רק מסיבות אישיות, אלא מפני שאני רוצה להגיד כמה דברים שבעיני הם מהו-תיים מאוד.

להפריד בין קודש וחול

אין ספק, כבוד היושב-ראש, שהסטטוס-קו במדינה מופר באופן מתמיד, הן בכיוון של כפייה דתית, הן בכיוון של כפייה אנטי-דתית. על כך יש לדון בכנסת, במליאה ובוועדה.

אנחנו, סיעתי, מתנגדים כאותה חריפות לכפייה דתית ולכפייה אנטי-דתית, כאשר שני הצדדים הם בדיוק אותה דבר — פגיעה במצפוננו של האדם. כפייה זו, שי-ישנה במדינה, נגרמת על-ידי עובי-דה אחת ויחידה והיא — אי-ההפרדה בין הדת והמדינה.

אני מאמין שיבוא יום והחברים הדתיים בבית הזה — לא רק אנשי אגודת ישראל, כי אם גם אנשי המפד"ל — יגיעו למס-קנה שאי-הפרדה מתקמת לא רק במדינה, אלא באותה מידה, ואולי יותר, בדת יש-ראל.

אין מנוס מכפייה דתית, ואין מנוס מכפייה אנטי-דתית, כאשר מוסרים חלק מענייני המדינה לרי-שויות דתיות.

כי כאשר מוסרים עניינים של המדינה לרשויות דתיות, אין מנוס מלכפות על מוסדות דתיים את האינטרסים של המדינה, שהם חילוניים ולא דתיים.

בצורה כזאת אתם מכריחים את שני הצדדים לעשות שקר בנפשם.

חבר-הכנסת לורנץ אמר שיש גבול בין קודש לחול, ואני רוצה לחזור על כך ביתר תוקף: את הגבול הזה בין קודש וחול יש לקבוע ולקבוע רשמית, על-ידי מסירת ענייני-הקודש לרשויות הקודש, וענייני החול ל-רשויות החול. וזוהי ההפרדה בין הדת ובין המדינה.

הרבנים צדקו!

אני רוצה להשתמש בשתי דוגמאות כדי להבהיר מה קורה כאשר אין הפרדה. דובר אתמול על שתי החלטות של רבנים, שאסרו על יהודים דתיים לבצע דברים ה-מוטלים עליהם מטעם המדינה.